

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiae Doctoris Canonici Ecclesiae
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentiae
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitv Ivcvndissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. XI. Omnium virtutum, præcipuè castitatis ruina, Temulentiae nos
faciat meritò infensos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

unt. Esto; Sed cur? Siciura volunt. Qui lucratur
 Ebrio, inscium spoliat suis bonis.

Addo, in Contractibus præcipuè matrimonij,
 quo validi censeantur, maxima libertas animi atq;
 voluntatis exoptulanda. De lusus lucro si loquar,
 ut aliena quis istè possideat, dominij translatio de-
 buit interuenisse; Quam quis ab Ebrio, pro amente
 reparato, flagitabis? Alia de peccatis est ratio liber-
 tatis. Nam tamen nullum, Augustino teste, pecca-
 tum absq; liberæ voluntatis aduertentia committi
 possit; sufficit tamen non rarò, ut libertas illa, si non
 in ipso peccati actu, saltem in eius causa reperitur.
 Ergo tu qui liberè voluisti inebriari, quadam iuris
 fictione censeris etiam, peccata ex Ebrietate ma-
 nantia, liberè voluisse. En tibi omnis effugij rimula
 interclusas.

CAPVT XI.

*Omnium virtutum, præcipuè castitatis ruina tem-
 mulentia faciat nos merito insensos.*

Potuissent ea sufficere, quæ huic argumento, su-
 periori libro satis largè ac liberaliter suppedita-
 uimus. Sed hic alia quædam, in castitatis præcipuè
 gratiam, adijcienda videbantur.

Ferox equus bis pastus, ac saturatus affatim, si
 addatur & otium, haud frænari se passus est vn-
 quam, quin & persapè sessorem, cum omnibus, qui-
 bus condecorabatur ornamentis, Ephippio excus-
 sit atq; in præcipitia deuoluit. Quisnam sternax iste
 caballus? Indomita caro tua, quæ auiditate insita,
 cæcis potuq; largius inferta, sessorem animum, omni-
 cum virtutum decore ac pulchritudine, statu suo
 deturbatum, in variorum flagitiorum Cœnum ita
 immer-

*Caro equi
 indomita;*

Auis visco illita animus temulens.

immergit, vt respirans, ad pristinam aliquando integritatem, vix vnquam se valeat erigere. Nam vt visco illita auis nequit euolare in sublime; Non dispari modo continua vini oppillatione depressus animus, ad puras, salutiferasq; cogitationes, ad virtutis dignitatem ac pulchritudinem, ad res præclare, ac fortiter gerendas, haud vnquam sese poterit eleuare. Iurata adeo inimicitiam, ac hostiles ostensiones vim atq; arma indixit, cum omnium virtutum mutuæ connexioni, tum præclarissimæ præsertim earum gemmulæ, castitati, cuius de laudibus, ne prolixiores texam, ad fastidium, parabolas, hic aliqua sanctorum patrum testimonia volui adscribere, vt intelligas quantopere, certissimum eius naufragium temulentia, sit fugienda.

Præclara castitatis eloq; a S. Patribus hausta, primum è D. Hier. in Ep. ad Furiam de viduitate seruanda. L. I. aduersus Iouinianum.

Castitatem laudat S. Gregorius Pastoralis Par. 3. admonitio. ne. 29.

Grandis, inquit Diuus Hieronymus, virtus est, & sollicita diligentia; superare quod nata sis; in carne non carnaliter viuere; tecum pugnare quotidie, & inclusum hostem, Argi vt fabule ferunt, centum oculis obseruare. Alibi quoq;. Et ideo plus amat Virgines Christus, quia sponte tribuunt, quod sibi non fuerat imperatum: Maiorisq; gratia est, offerre quod non debeas, quam reddere quod exigaris. Et post pauca. Grandis fidei est, grandisq; virtutis, Dei templum esse purissimum, totum se holocaustum offerre Domino, & iuxta eundem Apostolum esse sanctum & corpore, & spiritu. Hi sunt Eunuchi, qui se lignum aridum, ob sterilitatem putantes, audiunt per Isaiam, quod præ filiis & filiabus locum in caelis habeant paratum.

In eadē commendatione sic scribit S. Gregorius. Audiant peccata carnis ignorantes, quod per Ioannem dicitur: Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquantati; virgines enim sunt & sequuntur agnum quocunq; ierit, quodq;

modq; canticum cantant, quod nemo potest dicere, nisi il-
 licentum quadraginta quatuor millia, singulariter quip-
 re canticum agno cantare, est cum eo in perpetuum, præ
 sanctis fidelibus, etiam de incorruptione carnis gaudere,
 quod tamen electi ceteri canticum audire possunt, licet
 dicere nequeant; Quia per charitatem quidem in illorum
 consuetudine læti sunt, quamuis ad eorum præmia non af-
 fergant.

Pleno itidem ore, laudes eius deprecatur, S. Cy-
 prianus, cum citasset verba illa Apostoli. Mortifica-
 te ergo membra, quæ sunt super terram. Fornicationem,
 immunditiã, libidinẽ, &c. Ab his omnibus, inquit splen-
 dido castitatis cultro castratur humana natura, vt illiba-
 tos animos, ad Conuiuium sanctitatis, dispensante circum-
 cisione introducat. Cui sanctitas ita promissit annuli sui
 nuptiale signaculũ, vt sine ipsa virginitas resignetur, quæ
 sola contenta, lapidem domat, mentemq; reedificat, con-
 cupiscentiam subigit, desideria ardoris extinguit, artus
 debilitat, corpus annullat: Et ita carnalia crucifigit, vt
 tam masculus, quam femina videatur in conuersatione
 mentiri, dum illos vtriusq; sexus operatione abscondit;
 ut neutrum faciens de duobus, tertiam formam gloria-
 ter conferre ambobus, vt ante resurrectionẽ resurrectionis
 imaginem, ad instar Angelorum meditari noscatur.
 Quod promittens Dominus futurum. Qui digni, inquit,
 habentur seculi illius, & resurrectionis à mortuis, non
 nubent neq; nubentur. Neq; enim morientur; Nã sunt simi-
 les Angelis, quia resurrectionis filij sunt. Idẽ alibi. Nũc no-
 bis ad castos atq; ad virgines sermo est, quarũ quod subli-
 mor gloria, maior & cura est. Flos est ille Ecclesiastici ger-
 minis, decus atq; ornãentũ gratia spiritualis, læta in dolis
 laudis

Eandem
 mirificẽ ex-
 tollit S. Cy-
 prian. lib.
 de singula-
 rit. cleri-
 corum.
 Colo. 3.

Trac. 2. de
 habitu vir-
 ginum.

Laudis & honoris, opus integrum atq; incorruptum, Dei imago respondens ad sanctitatem Domini, illustrior portio gregis Christi, gaudet per illas, atq; in illis largiter floret Ecclesie matris gloriosa fecunditas, quantoq; plus copiosa virginitas numero suo addidit, tanto gaudium matris augetur.

Castita-
rem depra-
dicat quog;
Castianus
Lib. 6. de
spir. For-
nicationu.
cap. 6.

Præclarissimè quoq; de ea sentit Ioan. Cassianus. Nulla virtute, inquit, Carnales homines spiritualibus Angelis, imitatione conuersationis æquantur, quàm merito & gratia castitatis; per quam adhuc in terra degentes, habent, secundum Apostolum, municipatum in caelis, quod deposita corruptela carnali, habituros promittitur in futurum, hic iam in carne fragili possidentes.

Lib. 2. de
summo bo-
no. cap. 40.
Episto. 42.
quæ est ad
Hein.
Senon. Ar-
chiep.

Ab eadem sententia stat Isidorus. Geminum est bonum castitas atq; virginitas: Quia & in hoc mundo solitudinem seculi adimit & futuro in æternum castitatis præmium percipit.

Deniq; Mellifluus Bernardus. Quid castitate decorius? Quæ mundum de immundo conceptum semine, de hoste, domesticum, Angelum deniq; de homine facit. Differunt quidem inter se, homo pudicus, & Angelus, scilicet felicitate, non virtute, sed etsi illius castitas felicior, huius tamen fortior esse cognoscitur. Sola est castitas quæ in hoc mortalitatis & loco & tempore, statum quendam immortalis gloriæ representat. Sola inter nuptiarum solennia, morem beatæ illius vendicat Regionis, in qua neq; nubunt neq; nubuntur, præbens quodammodo terris, cælestis illius conuersationis experientiam.

L. 4. de di-
uis & fa-
cto Socra-
te.

Et Xenophon quoque, licet Ethnicus scriptor huius virtutis pulchritudinem introspectit. Solis igitur continentibus, inquit, licet ea cogitare quæ optima sunt, & dicere ac facere; ac rerum quidem discrimina se-

andum genera disgregare, bona eligere, mala secludere, quo optimi atq; felicissimi reddantur, & bonorum doctissimi ratiocinantes.

Hinc venustè atque eleganter, eximius quidam Poëta:

Virginitas animæ murus, victoria carnis,

Portus honestatis, sancta pudicitia est.

Virginitas cæleste bonum, cognata phalangi

Angelica: in terris heu mihi rara nimis.

Hinc non mirum apud me, innumerabiles vtriusque sexus homines duo bona, ab omnibus mortalibus maximi fieri solita, præ castitatis amore contempisse. Quæ illa? Alterum vita ipsa, alterum posteritatis cura, pro castitate tuenda atque conseruanda, quot non tantum viri, sed & imbecilles puellæ, mortem spontaneam elegere? Non hic Agnetes, non Catharinas, non Barbaras, non Dorotheas, non Agathas commemorare necessum, ne fastidio sit prolixitas.

De posteritate quid dicam? Infitum est hominibus ab ipsa natura, sollicitum esse, vt per filiorum successionem propagetur familia. quin ii quoque, quibus natura liberos negat, adoptione quærunt. Amant enim omnes immortalitatem, quam quia in seipsis non possunt, in progenie assequi cupiunt, quodam scilicet modo viuere videtur, cum ii, quos è suo sanguine generarunt, superstites viuunt.

At quoties hæc tantoperè expedita successio, præ castitatis honore iacuit, spreta fuit atque cõtempa? Nimirum tanta est huius virtutis vis, tantus splendor, atque efficacia tanta; vt non modò appetitus à natura infitos coerceat, quasi fræno quoquam iniecto, sed ex ipsa quoque natura, posteritatis curam euellat. Hic si a *Alexios*, si b *Chrysanthos* & *Darias*;

Michaël Verinus in Epigrammatibus.

Vita & posteritas castitati postponuntur.

Posteritatis amor quæ hominibus infitus.

a *Sur. Tō. s. in eius vita.*

b *Idem Tō. s. in vita eorundem.*

N

si

e Idē Tō. 1.
d Crantius
hif. Saxo.
lib. 3 c. 32.
e Sur. Tō. 1.
Thefauro
caftitatu
emulētia
Spoliat,

Epift. ad
Euftoch. de
feruanda
virgin.

fi e Melanias, fi d Heinricos & Kunegundas, fi e Edor-
dos recensere omnes velim, quādo tandem ad pro-
positum materiæ filum reduces erimus? Nec nostri
modò est instituti, eximia caftitatis commoda, atq;
dignitatem ostendere, cum quantumcunq; dicatur,
aut scribatur, illius tamen virtutis magnitudinem
atq; præstantiam, infinito interuallo nõ assequatur.
Iftud querimur; iftud lamentamur, hunc tam pre-
ciosum atque inæftimabilem thefaurum, fi quid ali-
ud in humanis, præcipuè fœda temulentia difsi-
pat, corrumpit, perdit. Quæ verò hæc dementia? quæ
fatuitas, ad eò excellens donum, quo humana vilis
fupra fuam eleuata tenuitatē, ad Angelicæ dignita-
tis culmen pertingit, tam breui potus illecebra, ven-
dendo quasi amittere? Quæ ftultitia concupifcentia
flammam feipfa fatis ardentem, fuperingelta vini
tanta copia, magis excitare, vt illam cordis atque
animi puritatem opprimat & extinguat? Defifte
quisquis aut caftitatis voto es astrictus, aut etiam
more te inflammatum fentis, defifte ab Ebrietate,
commellationes ac fymposia, vbi fuperflue bibitur,
auerfare, fi huius virtutis palma te trahit. Suadet
id tibi fanctus Hieronymus, in hac palæftra egregie
verfatus, ipfummet audi. *Si quid in me*, inquit, potest
effe confilii: fi experto creditur, hoc primum moneo, hoc
obteftor, vt fponfa Chrifti vinum fugiat pro veneno, hoc
aduerfus adolefcentiã prima arma funt Dæmonũ. Nonne
auaritia quatit, inflat fuperbia, deleat ambitio; facti
aliis caremus vitis, hic hostis nobis inclufus est, quocirca
pergimus, nobiscũ portamus inimicũ. Vinũ e adolefcenti-
tia, duplex incendiũ voluptatis. Quid oleũ flãmæ adici-
mus? quid ardenti corpufculo fomēta igniũ ministramus?
Hæc ille S. Pater. Quod fi nõ omninò à mēfa tua re-
moueri vinũ pateris, licenter tecũ agã; permitto ve-

num, sit saltē, quod D. Paulus monet *Modicū* sit be- *1. Tim. 5.*
nē *dilutū* nullus extra tēpus prandii ac cœnæ sit eius
vlus, & si primam huius eximie virtutis laudem nō
attinges, in secundis tamen consistere, pulchrum e-
rit ac decorum.

CAPVT XII.

*Grauisimæ in Temulentiam comminationes iræ
diuinæ.*

HVC verò purgatas aures afferte temulenti; quæ *Hosius te-*
vobis intentetur minæ, attentius percipite. In- *mulentie*
telligetis opinor, q̄ vos olim manebūt p̄mia. ex mu- *Deus est*
lta nō facimus Elephantū, non eleuamus, non exag- *capitali.*
geramus quidquam, nuda veritas, ore diuini spiritus
dictata, proponitur. Quare ne Austrum percellam,
integræ animis & mentibus adeste. *Noli esse in conui-*
uiis potatorū, inquit sapiens, nec in cōmestationibus eo-
rum, qui carnes ad vescendū conferunt: quia vacantes po-
tibus, & dantes symbola, consumētur. Quid hoc? æter-
nis gehēnæ incendiis exurētur. Et paucis interiectis, Ibidem.
multo acriora ebriis minatur, æternum illud, ac for-
midabile vā. *Cui vā? cui? patri vā? cui rixā? cui foueā?*
cui sine caussa vulnerā? cui suffusio oculorum? Nonnē his
qui commorantur in vino, & student calicibus epotādīs?

Isaias itē Propheta S. Spiritus iussu, sic vos affatur, *Isaiæ 5.*
o potatores: *Vā qui consurgitis manē, ad ebrietatē seclā-*
dā, & potandum vsq; ad vesperam, vt vino aestuetis: Cy-
thara, & Lyra, & tympanum, & tibia, & vinū in cōui-
uiis vestris, & opus Domini non respicitis, nec opera ma-
nus eius cōsideratis. Eodē capite post pauca: Vā qui Ibidem.
potentes estis ad bibendum vinum, & viri fortes ad mi-
sendam ebrietatem. Et alibi: *Vā corona superbiæ, Ebriis*
Ephraim.

N a S. Pau.